

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'לט

ערב שבת קודש

פרשת קורח

כ"ב בסיוון התשע"ד

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

שנמסרו עלידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"י ושב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם¹⁴. נקבע עלידי כ"ק רבינו כיום סגולה¹⁵, להפצת המעיינות והיהדות חוצה והתוועדויות חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע עלידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות¹⁶ בכל הפעולות והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדויות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה"¹⁷.

(14) ראה שם ח"ב, פרקים ז"יח.

(15) בלקוטי שיחות כרך לג עמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבכ"ה בסיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ ישראל, והשיב להם גביהה בן פסיסא "תשובה ניצחת", וביקשו "תנו לנו זמן שלוש ימים" וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מייד הניחו בתיהם כשהיו מלאים, שדוניהם כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום טוב" וכיון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שביום כ"ח סיוון (בסוף שלוש הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלתו ביום זה, שהביאה תנופה חדשה - ע"י העמידה בתוקף עם התורה - בהעבודה ד'כיבוש הארץ' ("עשה כאן ארץ ישראל") דחצי כדור התחנות, עד שמתבררים לא רק הניצוצי קדושה שבנכסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עיי"ש.

(16) "להתחזק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [=כח סיוון], ועוד יותר מכפי כוחו" - סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 546.

(17) ספרי השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

בביתם של כל אחד ואחד מהמתוועדים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה [=את התוועדות] באופן כזה - שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על-דבר שבת מברכים בכלל, ועל-דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט¹¹.

פרקי אבות - פרק ג'¹².

יום חמישי,

כ"ח בסיוון

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הבכא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א)¹³.

ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלושת המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך'.

(11) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

(12) הפסוקים דלהלן בפרק זה אינם שלמים, ולפי מה שמסר הרה"ח ר"ל של גורנר בשם הרבי, אין לאומרם עם שם ה' כמות-שהוא: פ"ג סוף משנה ג': "וידבר אלי". משנה ו': "אלוקים ניצב"; "בקרוב אלוקים ישפוט"; "אז נדברו". משנה י"ד: "כי בצלם"; "בנים אתם".

(ראה 'התקשרות' גיליונות: רעה, תטז, תקכ"ב, תרס"ט).

במשנה ט"ז צ"ל "ומצודה פרושה" בש' שמאלית.

(13) קונטרס כ"ח סיוון תנש"א. פרשת הדברים בספר 'ימי מלך' ח"א פרק טו.

הפצת היהדות: הוראות מיוחדות

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת קרח

כ"ג בסיוון

שבת מברכין - חודש תמוז.

השכם בבוקר - אמירת תהילים בציבור. אחר אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב - יאָרצייט או אבל (רח"ל) - אומר קדיש יתום אחרי כל ספר. אחר כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך תפילה.¹

המולד: יום שישי בערב - ליל ש"ק, בשעה

(1) כך היתה עיקר התקנה דשבת מברכים (אג"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"ג עמ' תל, וכן מוכח מדבריו שם עמ' תקע"ח). כמו לגבי תקנת אמירת תהילים בכל יום, כידוע הפתק שנמצא על שולחנו של אדמו"ר מהור"י"צ לאחר מאסרו (אג"ק שלו ח"א עמ' תקצ"ט), אע"פ שגם היחיד חייב בה (כאמור באג"ק שלו ח"ב עמ' תקכ"ב. וראה שם בהמשך עמ' תקכ"ד: "לגודל הענין של אמירת תהילים בציבור").

אגב, כך נדפס גם בכותרת "תקנת אמירת תהילים בציבור" הנדפסת לראשונה בסידור 'תורה אור' תש"א ואילך, אחרי 'יקום פורקן' ומי שברך, ולאחר מכן בראש ספרי התהילים 'אוהל יוסף יצחק' (וכן בהקדמה של הוצאת קה"ת שם). במהדורת ס' תהילים עם פירוש הצמח צדק בשנת תשי"ג, חסרה תיבת 'בציבור', אבל ישנה (מסתמא - ע"פ הוראת הרבי) בתהילים שבסידורי 'תהילת ה'" (תחי' משנת תשי"ז ואילך, ואולי עוד לפני כן).

(2) הוראת כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ ב"תקנת אמירת תהילים בציבור" הנ"ל.

והוסף על כך הרבי: "נראה לי, שבמקרה שאומרים קדיש בין ספר לספר - יאמרו מוקדם ה'יהי רצון' שאחרי הספר (על-כל-פנים יאמרו - זה האומר קדיש), שענינו סיום אמירת מזמורים, שלכן אומר קדיש אחריה. ואחר כך, כשמתחיל ספר שלאחריו - הוא מעין דבר חדש. ועל-דרך ברכת-המוון כשמחלקין סעודה לשניים (ראה שו"ע רבינו ס' רצ"א סוף ס"ג) - אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש ובסוף התהילים הנ"ל עמ' 223, ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

(3) הוראת כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ - אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבסוף תהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום יום' כו בכסלו וס' המנהגים עמ' 30.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ב בסיוון ה'תשע"ד - כ"ט בסיוון ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ב בסיוון	הלי מעשה הקרבנות פרק י-יב.	הלי שכנים פרק יב.	מ"ע סו. מל"ת קמו. מ"ע סז. מל"ת קב. קג. קלח.
ש"ק	כ"ג בסיוון	פרק יג-טו.	פרק יג.	מל"ת קכד. מ"ע פח. פג. מל"ת קנה.
א'	כ"ד בסיוון	פרק טז-יח.	פרק יד.	מ"ע פד. פה. מל"ת צ.
ב'	כ"ה בסיוון	פרק יט. הלי תמידין ומוספין.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי שלוחין ושותפין.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת פט. מ"ע לו. כט. מל"ת פא. מ"ע ל.
ג'	כ"ו בסיוון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע כח. כה. מ. מא. כז. מב.
ד'	כ"ז בסיוון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מ"ע מג. מד. מה. מו. מז. מח. נ. נא.
ה'	כ"ח בסיוון	פרק ט-י. הלי פסולי המוקדשין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מ"ע קסא. מל"ת קמ.
ו'	כ"ט בסיוון	פרק ב-ד.	פרק ה.	מל"ת קלב.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן וציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפני 120 ד'	לפני 72 ד'							
ו', כ"ב בסיוון	2.56	4.07	4.35	5.43	9.07	12.42	1.18	7.49.5	8.17
ש"ק, כ"ג בסיוון	2.57	4.07	4.35	5.43	9.07	12.42	1.18	7.49.7	8.18
א', כ"ד בסיוון	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.18	7.49.9	8.18
ב', כ"ה בסיוון	2.57	4.08	4.35	5.43	9.07	12.43	1.18	7.50.1	8.18
ג', כ"ו בסיוון	2.57	4.08	4.36	5.43	9.07	12.43	1.19	7.50.2	8.18
ד', כ"ז בסיוון	2.58	4.08	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.4	8.18
ה', כ"ח בסיוון	2.58	4.09	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.5	8.18
ו', כ"ט בסיוון	2.59	4.09	4.37	5.44	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
קורח	7:12	8:30	7:27	8:33	7:20	8:35	7:28	8:31
חוקת	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:32

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אם אין קמת אין תורה

רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך־ארץ אם אין דרך־ארץ אין תורה... אם אין קמת אין תורה אם אין תורה אין קמת (פרק ג משנה יז)

ויובן... מאמר רז"ל אם אין קמת אין תורה, דקמת הוא לחם מן הארץ, ותורה היא לחם מן השמים, וצריך להיות שניהם דווקא, כמאמר המשנה כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, ויפה תלמוד תורה עם דרך־ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון.

והיינו, שבכדי להשכיח ולתקן את חטא עץ הדעת צריך להיות יגיעת שניהם דייקא, תורה וקמת. והנה, ב' העניינים דתורה וקמת בגשמיות, הם לפי שגם ברוחניות (בעניין התורה ומצוות) גופא יש גם כן ב' העניינים, לימוד התורה ועבודת התפילה:

כי תורה היא מלמעלה למטה, כמו שכתוב תען לשוני אמרתך, כעונה אחר הקורא, והיינו שאינו שום מציאות, כי אם שמקבל המשכה וההשפעה מלמעלה. ותפילה היא מלמטה למעלה, כמו שכתוב סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דקאי על עבודת התפילה שעניינה הוא העלאה מלמטה למעלה.

וב' עניינים אלו תורה ותפילה הם ברוחניות, ומהם נמשך גם בגשמיות עניין תורה וקמת, שקמת הוא לחם מן הארץ, דוגמת עניין התפילה שהיא העלאה מלמטה למעלה, וכשם שבעבודת האדם צריך להיות גם כן קו התפילה ואינו מספיק לימוד התורה בלבד, כמו כן גם בגשמיות צריך להיות תורה עם דרך ארץ דווקא, כמאמר רז"ל הרבה עשו כר' ישמעאל ועלתה בידם.

[והיינו, שעם היות שהעסק בדרך ארץ גופא הוא גם כן על־פי התורה, כמו שכתוב בתחילת פרשה שנייה של קריאת שמע והיה אם שמוע תשמעו גו', הרי אחר כך כתיב ואספת דגנך גו', היינו שצריך להיות גם העסק בדרך ארץ דווקא, תורה עם דרך ארץ]. וברוחניות הוא עניין התורה והתפילה.

וב' עניינים אלו בעבודה הוא עניין רצוא ושוב, ובכללות הוא ההפרש בין ב' פרשיות הראשונות של קריאת שמע: ואהבת גו' בכל לבבך ובכל נפשך הוא עניין העבודה של רצוא. והיה אם שמוע תשמעו הוא עניין העבודה דשוב.

[...] ויש מעלה בב' העניינים, המעלה בתורה היא להיותה המשכה מלמעלה למטה, והמעלה בתפילה היא לפי שעל־ידי העלאה מלמטה למעלה שהוא עניין של התחדשות אזי ממשיכים אור חדש.

[...] והנה, מי שתורתו אומנתו מאיר אצלו בגילוי בחינת התענוג שבתורה... שהוא תענוג פשוט שאינו מורכב בשום דבר, דאף שאצל כולם הרי התענוג שבתורה הוא בהעלם, מכל מקום, במי שתורתו אומנתו הרי זה בגילוי.

[...] ולעיתים יהיה זה בגילוי אצל כל ישראל, דזהו מה שאמרו שעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, שהוא תענוג הפשוט שאינו מורכב בשום דבר.

אמנם מי שאין תורתו אומנתו, צריך להיות אצלו ב' העבודות של תורה ותפילה, שהוא רצוא ושוב, וכפי שהוא נמשך בגשמיות הוא עניין קמת ותורה, שיגיעת שניהם דווקא משכחת עוון (כנ"ל).

(ממאמר ד"ה ראשית עריסותיכם ה'תשט"ז. תורת מנחם כרך יז עמ' 4:3, 10:9, בלתי מוגה)

לקיים מצוות למעלה ממדידה והגבלה

אצל קורח היה קיום המצוות במדידה והגבלה של טעם ודעת, ומזה נעשה "ואתפלג קורח" • משה רבנו אמר שגם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית, כי זה רצון ה', בין אם מבינים זאת בין אם לאו • הדבר בא לביטוי גם בג' ההכנות הידועות שקודם התפילה, שמטרתן לבוא אל הביטול והיציאה מעצמו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מחלוקתו על משה רבינו בעניין מצוות ציצית, שהיה סבור שטלית שכולה תכלת פטורה מן הציצית.

ב. וביאור העניין:

קורח לא חלק על עצם מצוות ציצית. גם הוא הסכים שסתם טלית – לא של תכלת – חייבת בציצית, לפי שזוהו עניין שיש לו מקום בשכל, שטלית שאינה של תכלת חייבים להטיל בה חוט א' או שניים של תכלת. אבל טלית שכולה תכלת – אין מקום בשכל שחייבים להטיל בה תכלת, מאחר שהיא כולה של תכלת.

ואילו משה רבינו אמר שגם טלית שכולה תכלת "חייבת בציצית", כי, כך הוא רצונו של הקב"ה, ואין נפקא־מינה אם יש לזה מקום בשכל או לא.

ונמצא, שאצל קורח היה קיום המצוות במדידה והגבלה של טעם ודעת, ומזה נעשה "ואתפלג קורח", שחלק על משה רבינו, וסופו הוכיח על תחילתו שהיתה זו מחלוקת שאינה לשם שמים.

דהנה, אמרו חז"ל "איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים – זו מחלוקת הילל ושמאי, ושאינה לשם שמים – זו מחלוקת קורח וכל עדתו".

(7) אבות פ"ה מ"ז.

א. שתי פרשיות אלו [שלח וקורח] – עם היותן נפרדות, הרי, נוסף לכך ש"דורשין סמוכין" (על־פי רוב), מצינו להדיא במדרש² שפרשת קורח שייכת לפרשת שלח שסיומה במצוות ציצית:

"ויקח קורח³, מה כתיב למעלה מן העניין? דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית⁴. קפץ קורח ואמר למשה, טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית? אמר לו, חייבת בציצית. אמר לו קורח, טלית שכולה תכלת, אין פוטרת עצמה, ארבע חוטיין פוטרות אותה?!".

כלומר: הסיבה לכך ש"ויקח קורח", כפי שתרגם אונקלוס "ואתפלג קורח", שהבדיל את עצמו ממה רבינו לחלוק עליו – למרות שהיה בשעת מתן־תורה, וידע ש"משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו"⁵ לכל ישראל, ומה גם שקורח עצמו היה גדול בידיעת התורה, שלכן היה ביכולתו למשוך אתו "מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות"⁶ (לא סתם חברי סנהדרין, אלא ראשי סנהדרין) – היא

(1) ראה ברכות כא, ב. וש"נ.

(2) תנחומא קורח ב. במדב"ר פ"ה, ג.

(3) פרשתנו טו, לח.

(4) ר"פ קורח.

(5) אבות רפ"א.

(6) פרש"י עה"פ.

פרשת קורח

אתה וכל עדתך הנועדים על ה' (טז,יא)

עיקר חטאם של קורח ועדתו היה בכך שהתנגדו לשם הוי', המורה על הנהגה על-טבעית ועל-שכלית. זה שאמרו רז"ל במדרש "מה ראה קורח לחלוק על משה, פרה אדומה ראה". כלומר: קורח חלק על החוקים שבתורה, שהם מצוות על-שכליות. ולכן נסמכה פרשת חוקת לפרשתו.

(ספר השיחות תש"א, עמ' 137)

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם (טז,כה)

כסבור שיישאו לו פנים ולא עשו (רש"י)

לפנינו לימוד נפלא בהלכות אהבת-ישראל:

בפסוק הקודם נאמר שהקב"ה אמר למשה "העלו מסביב למשכן קורח דתן ואבירם", היינו שכבר נגזר גזר-דינם של הרשעים הללו ומשה רבנו לא היה יכול עוד לומר להם דבר בעניין; ובכל-זאת חיפש דרך ועצה להציל את דתן ואבירם מלרדת חיים שאולה, על-ידי שעמד לפניהם בהדרת-מלכות וקיווה ש"שישאו לו פנים".

על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על יהודי שהוא בגדר תינוק שנשבה לבין העמים, בוודאי ובוודאי שחוב קדוש על כל אחד ואחד לעשות את כל התלוי בו כדי להצילו ולקרבו אל אבינו שבשמים.

(לקוטי שיחות פרשת קורח, כרך כח, עמ' 98)

וירדו חיים שאלה (טז,ל)

אדם צריך לזיזהר מלהוריד את התורה, שהיא תורת חיים, לשאול תחתית של הקליפות. שכן לימוד התורה שלא לשמה מוריד את התורה לתוך הקליפות ר"ל.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 329)

ויגמול שקדים (יז,כג)

הממהר להפריח מכל הפירות (רש"י)

כאשר יורד ונמשך שפע אלוקי לעולם הזה הגשמי, בכל היכל שבו השפע עובר דנים את האדם שבעבורו נועדה השפעה זו, אם הוא ראוי לקבלה. אם האדם יוצא חייב בדינו, מתעכבת ההשפעה בעולמות העליונים, כחסד רוחני, ואינה נמשכת לעולם כחסד גשמי. אך כשנמשכת השפעה על-ידי אהרון ובניו הכהנים, היא יורדת במהירות דרך כל העולמות, ללא דין ומשפט, בבחינת "עד מהרה ירוץ דברו".

(לקוטי תורה במדבר עמ' נה)

תפיסא בה - אזי הווי מצווה.

ד. והנה, בסוף פרשת ציצית נאמר¹² "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים". והעניין בזה:

אפשר לעשות חשבון שדרך התורה היא היפך מדרך העולם. דורשים ממנו שישמור שבת ויום-טוב, ועוד יוסיף מחול על הקודש¹³ - בה בשעה שיש לו מתחרים גויים, וכן - להבדיל - יהודים שאינם שומרי שבת;

דורשים ממנו שבקומו בבוקר - לכל-לראש יתפלל וילמד שיעור, ורק אחר כך יוכל לילך לעסקיו; ובהיותו כבר בעסקיו, דורשים ממנו, שבאמצע היום, באמצע ה"רתיחה" בעסקים, יעזוב הכל ויתפלל מנחה - שזהו גודל החביבות של תפלת מנחה¹⁴; ואחר-כך בלילה דורשים ממנו להתפלל ערבית ולקרנות קריאת-שמע שעל המיטה.

וכמו כן דורשים ממנו להיזהר מגניבה וגזילה, אונאה והשגת-גבול - שהוא היפך דרכי המסחר.

ונשאלת אצלו השאלה: איך אפשר לו להתנהג על-פי תורה, כאשר אין לזה מקום בהנהגת העולם?

על זה נאמר בסוף פרשת ציצית, שעניין הציצית הוא למעלה מטעם ודעת כנ"ל, שכאשר לא מתחשבים עם מדידות והגבלות של טעם ודעת ומקיימים מצוות למעלה מטעם ודעת, אזי מתנהג הקב"ה עמו גם למעלה מהגבלות הטבע.

וזהו "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" - שהרי אפילו יציאת עבד אחד ממצרים לא היתה אפשרית על-פי טבע, כמאמר רז"ל¹⁵, ובכל זאת יצאו ממצרים "שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף"¹⁶ (ונשים), ביחד עם רכוש גדול, שלכל יהודי היה לא פחות מתשעים חמורים נושאים כסף וזהב¹⁷, "וגם ערב רב עלה איתם"¹⁸, היינו שאפילו גויים הכירו בזה - שכל זה הוא

(12) שם, מא.

(13) שו"ע אדה"ז אור"ח סוס"א ס"ד.

(14) ראה סדה"י (בתפלת מנחה) - הובא באוה"ת נ"ך ח"א עמ' עא. סה"מ עזר"ת עמ' פז.

(15) מכילתא, הובא בפרש"י יתרו יח, ט.

(16) בא יב, לו.

(17) בכורות ה, ב.

(18) שם, לח.

וההסברה בזה - שהיילל ושמאי לא הלכו על-פי מדידת והגבלת השכל בלבד, ולכן היתה אצלם נתינת מקום לשיטה הפכית, שזהו שמצינו שיש עניינים שהם מקולי בית-שמאי ומחומרי בית-היילל⁸, ובמילא, כאשר נחלקו זה על זה, היתה מחלוקתם לשם שמים; מה-שאינ-כן כאשר הולכים על-פי מדידת והגבלת השכל בלבד, ולא נותנים מקום לעניין שלמעלה מהשכל, אזי נעשית מחלוקת שאינה לשם שמים.

ג. עניין זה - שיסוד המצוות הוא למעלה מטעם ודעת - מצינו גם במצוות ציצית גופא:

איתא⁹ במדרש¹⁰ שמשה רבינו אמר להקב"ה: מהי הפעולה מזה שנתת לבני-ישראל תורה ומצוות, מאחר שנמצאים הם בעולם-הזה הגשמי והחומרי, יכולים לשכוח על כל עניין התורה?

ענה לו הקב"ה: אתן להם מצוות ציצית, שעל-ידי זה יזכרו כל המצוות, כי "ציצית" בגימטריא שש-מאות, וביחד עם שמונה חוטים והמישה קשרים, הרי זה תרי"ג, ובמילא מזכיר הדבר על כל המצוות, כמו שכתוב¹¹ "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות הוי"ו".

ולכאורה אינו מובן: מאחר שמטרת המצווה היא לזכור את כל המצוות, למה צריכים גם טלית?

העיקר הם הציצית שמזכירים על התרי"ג מצוות כנ"ל, ואם-כן היה אפשר לקחת רק ציצית, ולשם מה צריכים גם טלית?

אלא הפשט בזה הוא: טלית הוא מקיף, שהרי אין זה מוזן שנכנס בתוכו ובפנימיותו, אלא לבוש המקיף את האדם מבחוץ, היינו, שאינו יכול להשיגו בהבנתו. וצריך לידע שתרי"ג המצוות הנרמזות בציצית נמשכות ובאות מ"טלית", היינו, מעניין שלמעלה מהשכל.

בשעה שלוקח ציצית לחוד בלי טלית - אין בכך שום מצווה, ואין זה מזכיר מאומה; ורק כאשר לוקח את הציציות כפי שהן תלויות ומשתלשלות ("הענגען אראפ") מטלית, היינו שידוע ומכיר שכל עניין התורה ומצוות מקורו ממדריגה שאין לו שום

(8) עדויות פ"ד.ה.

(9) מכאן עד סוס"ד - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב עמ' 324 ואילך.

(10) ראה גם תדבאר פכ"ו. הובא באוה"ח פרשתנו טו, לו.

(11) פרשתנו טו, לט ובפרש"י.

בתוך הדיון (ראה לקוטי שיחות כרך יב עמ' 222) ציין הרבי, כי "כל אלו שהיו בדרך-רחוקה כפסח ראשון (ובהם – רוב האורחים) ירוויחו הכל על-ידי שיהיו בדרך-רחוקה כפסח שני".

באותה עת נשא ונתן הרב זוין בסוגיא זו עם הרבי (מכתבי הרבי אליו נדפסו בלקוטי שיחות (כרך יב ע' 221-223), אולם בסופו של דבר, בי"ג אייר תשל"ה (לקו"ש שם עמ' 216) פרסם הרבי את דעתו – כי לאור שינויי הנתונים:

נשתנה המצב ואין עתה היכולת והאפשריות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקרבת קרבן-פסח וכו' – ולכן גם אין מקום שלא להיות בערב-פסח או בי"ד אייר קרוב לירושלים-תבנה-ותכונן.

חשוב לציין: כאשר הרבי הציע ש'אלו שבדרך רחוקה לא יעלו ומה טוב שהנמצאים בפנים יצאו' – הדגיש:

דיון בפני עצמו [הוא] בנוגע לאלה שמועלים לא יצאו מירושלים עיר הקודש.

הוספה – כנגד חילול הקודש

מאורע מצער במיוחד התרחש בקיץ תשמ"ו, במזיון בית הכנסת של חב"ד ליובאוויטש גבעת שאול ב' בירושלים ת"ו וקריעת ספרי תורה. כמענה להודעה על האירוע הואיל הרבי לכתוב שורה של הערות ('היכל מנחם' כרך ב' עמ' מא' מב; וכאן בהשוואה לכתבי-יד קודש), ובתחילתן:

צריך-להיות שאלת רבני ירו"ת [ירושלים תבנה ותכונן] [הבקיאים גם במנהגים הנ"ל].

להלן התשובה בשלימותה:

כמובן לכל לראש – כל שצריך לעשות כע"פ שו"ע [=כעל-פי שולחן ערוך] ומנהגי ישראל – בכיו"ב היל"ת [=בכיוצא בזה היו לא תהיה]

ולכן צ"ל [=צריך להיות] שאלת רבני ירו"ת [ירושלים תבנה ותכונן] [הבקיאים גם במנהגים הנ"ל] כל הדרוש בנוגע להעיר[ה], המשטרה, ביטוח וכו'.

ועוד ועיקר – להשתדל ככל האפשרי

(1) שביום ההלוי[ה] יתחילו לכתוב ס"ת בהביהכנ"ס [=ספר-תורה בהבית הכנסת] (ומה טוב בסמיכות ממש למקום ארון הקודש – עכ"פ [=על כל פנים] ההתחלה).

(וכן 2) ללמוד כתת תשב"ר שם – בשעות הרגילות ללימוד זה בירושל"ו, ועל מנת להמשיך עד לאחר ל' יום (בימים שלומדים כיו"ב בירושלים) – משא"כ בש"ק [מה שאין כן בשבת קודש] וכו' (3) יתפללו שם בכל יום – עכ"פ פ"א [פעם אחת] ביום – עד לאחר החגים הבעל"ט [הבאים עלינו לטובה].

(4) יביאו לשם ספרי קודש עכ"פ במספר קצת יותר ממספר אלה שחסרו ע"י [על-ידי] המאורע, (5) להוסיף קופסאות-צדקה בביהכנ"ס, נוסף על (6) יסוד קרן גמ"ח בהביהכנ"ס ומה טוב נתינת גמ"ח הראשונה בפועל באותו היום [בהביהכנ"ס].

(7) להשתדל שבש"ק זה יתפללו שם גם ב"כ [=באי כוח] עוד ביהכנ"ס שבירו"ת [בתי הכנסת שבירושלים ת"ו]

(8) להוסיף בשיעורי ש"ק זה שבביהכנ"ס (9) סעודה הג' ובאמירת דא"ח. באם רגיל בלא"ה [=בלאו-הכי] – הוספה בזה

(10) תקותי עפ"מ [=על-פי-מאמר] רז"ל יגעת ומצאת – שימצאו אדם העורך ברית מילה בש"ק זה וישכנעוהו לעשותו בביהכנ"ס וישתתף בביהכנ"ס בהוצאות הסעודה.

והשם יגדור פרצות כו'. ומתאים לש"ק חזון במיוחד: תחזנה עינינו "בשובך לציון ברחמים" ב"ב, אכ"ר [=במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון].

ההוצאות דכהנ"ל – כל החסר יושלח מכאן בעזה"י.

חומת אש סביב

בהזדמנות נוספת ('היכל מנחם' כרך ג' עמ' נא) כתב הרבי 'תיקון' בהקשר לספר תורה שנשרף מקצתו:

באם ימצא המאמר כדאי שילמדו בבית הכנסת בד"ה להבין כו' באש תרל"ה,

עפ"י – שס"ת א' נשרפו 15 עמודים – עליהם לעשות כפי שיחליטו רבני אנ"ש שבירושלים ת"ו,

וה' יגדור פרצות עמו ישראל בכל מקום שהם, וימהר קיום הבטחתו ואני אה' לה נאום ה' חומת אש סביב, כי פרוזת תשב ירושלים (עיין אוה"ח בשלח ע' תרפא ואילך).

למעלה מהטבע לגמרי.

והיינו, שכאשר יהודי מתנהג שלא על-פי הגבלות הטבע, אזי "אני הוי" אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים", שגם מלמעלה משפיעים לו למעלה מדרך הטבע, בבני, חיי ומזוני רוויחא.

ה. וזהו גם מה שנתבאר (לעיל במאמר) שהעבודה בקיום התורה ומצוות צריכה להיות למעלה ממדידה והגבלה, וכמו בקו של גמילות-חסדים, שעם היות שגם על-פי שולחן-ערוך ישנה ההגבלה ש"שלך קודם"¹⁹, מכל-מקום, יש לעסוק בגמ"ח באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

וכמודגש בכך שהמצווה הראשונה שבתורה היא – "פרו ורבו"²⁰, היינו, היחס של שני יהודים זה לזה, שזהו תוכן העניין של גמ"ח²¹.

ויש להוסיף, שציווי זה נאמר בשידוך הראשון, אשר, ה"שדכן" שבו היה הקב"ה בעצמו, ש"נתעסק בכלה... תקנה הקב"ה לחוה וקשטה ככלה והביאה אצל אדם, שנאמר²² ויביאה אל האדם²³. וכיוון שהקב"ה היה מתאים לו להשפיל את עצמו בעניין כזה – הרי זה מהווה לימוד בנוגע לאופן ההתייחסות ליהודי בגמ"ח, שאין להתחשב בשום דבר, ולעסוק בגמ"ח למעלה ממדידה והגבלה של טעם ודעת.

ו. עניין העבודה שלמעלה מטעם ודעת נרמז גם בסדר הנישואין – שקודם הקידושין ישנו עניין החופה:

חופה²⁴ – היא מקיף, למעלה מן הראש, היינו למעלה מטעם ודעת, וכאשר החתן והכלה עומדים תחת החופה, היינו תחת מקיף שלמעלה מראשם, והיינו, שמכירים שיש דבר שלמעלה משכלם ותפיסתם – אזי אפשר להיות הקידושין כדת משה וישראל, שכן, דת משה וישראל היא שיסוד כל העניינים בעבודת ה' הוא עניין שלמעלה מטעם

ודעת.

ובפרטיות יותר – שכאשר ישנו עניין החופה, שזוהי ההתמסרות שלמעלה מטעם ודעת, אזי יכול להיות עניין ה"קידושין" – בשני הפירושים:

(א) "אסר לה אכולי-עלמא כהקדש"²⁵, שעניינו בעבודה, שהאדם מבדיל את עצמו מכל ענייני העולם, ביודעו שכל ענייני העולם הם בגדר "הקדש", ולכן אינו נהנה משום דבר בלי ברכה²⁶, וההשתמשות בעניינים גשמיים היא אצלו כמו עניין של עבודת המקדש, על-דרך אכילת בשר קורבן במקדש – אכילת בעלים, ועד לאכילת כהנים שעל-ידי זה בעלים מתכפרים²⁷,

(ב) עניין הקידושין – כמבואר בתניא²⁸ בפירוש "אשר קידשנו במצותיו", "כאדם המקדש אשה להיות מיוחדת עמו בייחוד גמור", היינו, שעל-ידי תורה ומצוות נעשה הייחוד עם הקב"ה. והרי הדין הוא ש"בעלה חייב במזונותיה"²⁹, היינו, שמשפיעים לו מלמעלה כל המצטרך לו.

* * *

ז. בנוגע לחודש תמוז שמתברך ביום השבת-קודש זה – הרי ידוע³⁰ שתקופת תמוז היא התקופה של תוקף החום ביותר, ועניינו ברוחניות – שבתקופת תמוז מאיר ה"שמש ומגן הוי" אלוקים³¹.

האמת היא, שכאשר מסתכלים היטב רואים ש"שמש הוי" מאיר את כל העולם – כפי שהדבר מתבטא בהנהגה שלמעלה באופן של השגחה-פרטית, ועד לעניינים של ניסים, שהרי גם בזמן הזה ישנם ניסים, ועוד יותר מן העבר, אלא ש"אין בעל הנס מכיר בניסו"³².

וכאשר מתבוננים ומכירים ש"שמש הוי" מאיר בעולם, אזי נעשה קיום התורה ומצוות בנקל יותר, שהרי לולי זאת, יכולים לחשוב, חס ושלום,

(25) קידושין ב, רע"ב.

(26) ראה ברכות לה, סע"א.

(27) פסחים נט, ב, וש"נ.

(28) פמ"ו (סה, סע"ב). וראה גם אגה"ת פ"י.

(29) כתובות נז, ב, ועוד.

(30) בהבא לקמן – ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'ש"ת ('תורת-מנחם – התועדויות' ח"א עמ' 109).

(31) תהילים פד, יב, וראה לקו"ש ח"ח עמ' 310, וש"נ.

(32) נידה לא, א.

(19) ב"מ לג, א, וש"נ.

(20) בראשית א, כח.

(21) ראה סה"ש תרצ"א עמ' 262, וש"נ.

(22) בראשית ב, כב.

(23) אבות דר"נ פ"ד, ג.

(24) ראה גם שיחת יום ב' דחג השבועות סי"ז (לעיל ח"ח עמ' 217).

שענייני התורה ומצוות שייכים לעולם במדה מועטת, או שאינם שייכים כלל לעולם, ואדרכה, הם היפך סדר העולם (כנ"ל ס"ה); אבל כאשר רואים ומכירים בעולם את ההנהגה שלמעלה כו', אזי נעשה קיום התורה ומצוות בנקל יותר.

ח. אמנם, אף-על-פי שבתקופת תמוז מאיר ה"שמש הוי" בעולם, הרי אמרו חז"ל³³ "חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה", וכמבואר בספרי מוסר ש"חמרא" מורה על מי שקשור עם חומריות העולם, ולכן אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה, דלא זו בלבד שחסר אצלו תוקף החום של חודש תמוז, ואפילו חום על-דרך הרגיל אין אצלו, אלא עוד זאת, שקרירא ליה, וצריך לחפש עצות שלא יתקרב לגמרי.

והעצה היעוצה שחום הרוחני של חודש תמוז יחדור בו (שעל-ידי זה יהיה קיום התורה ומצוות בנקל יותר) – לצאת מהגבלות החומר, ולהתעסק בכל שלושת הקווים של תורה, עבודה וגמ"ח³⁴ למעלה ממדידה והגבלה. ובפרטיות יותר:

מבואר בליקוטי-תורה³⁵ איך שצריך להיות התחלת היום – אף קודם התפילה – ש"ג' דברים הם להסיר כל המונעים בתפילה, א' מקווה... מה מקווה מטהר...³⁶ שלדברי הכל התפילה מקובלת יותר עם הטבילה... הב' צדקה כמו ר' אלעזר יהיב פרוטה כו'.³⁷ והג' הוא עסק ולימוד דברי מוסר ובפרט דברי מוסר הנמצאים בזוהר".

ובכל אחד מג' דברים הנ"ל, הקשורים עם ג' הקווים דתורה, עבודה וגמילות-חסדים – מודגשת היציאה מהמדידות וההגבלות של מציאות עצמו: גמילות-חסדים – "יהיב פרוטה לעני והדר מצילי": אף-על-פי שישנה המדידה וההגבלה ש"שלך קודם", מכילמקום, אין להתחשב בכך, ולכן, אף-על-פי שהוא בעצמו לא אכל עדיין מאומה, אפילו לא לחם צר ומים לחץ, שהרי אסור

לאכול קודם התפילה³⁸, עליו ליתן פרוטה לעני (שבהם יוכל לקנות דבר מאכל), ואחרי-כך יתפלל, ורק אז יאכל בעצמו.

עבודה (תפילה) – לאחרי הקדמת טבילה במקווה: לא מבעי טבילת עזרא, שזהו דבר המוכרח, אלא טבילה בכלל שמביאה לידי (תוספת) טהרה. ושייכות טבילה לתפילה – כי טבילה אותיות הביטל³⁹, וזוהי ההכנה לביטול של תפילה, שזהו עניין ההתבוננות "לפני מי אתה עומד"⁴⁰, שמצד עצמו הרי הוא "טיפה סרוחה"⁴¹, ועומד הוא לפני מלך-מלכיה-המלכים הקב"ה – שעל-ידי זה מתבטל ממציאותו לגמרי, ויוצא מהגבלות מציאותו.

וזהו גם תוכן שני הפירושים בלשון תפילה: (א) כלשון המשנה⁴² "התופל כלי חרס"⁴³, לשון התחברות, (ב) מלשון "הטופל"⁴⁴ (בטי"ת), לשון טפל ובטל – דהא בהא תליא: על-ידי התפילה יוצא האדם מהגבלות מציאותו ונעשה טפל ובטל בעצמו, ועל-ידי זה מתחבר עם הקב"ה. תורה – "עסק ולימוד דברי מוסר... ובפרט הנמצאים בזוהר":

לא מספיק לימוד גליא דתורה, אלא צריך להיות גם לימוד פנימיות התורה. וכמו שנתבאר (לעיל במאמר) בעניין חטא מקושש עצים, שהפריד בין עץ הדעת ועץ החיים, ועניינו בתורה הוא הפירוד בין גליא דתורה ופנימיות התורה. ובפרט קודם התפילה שזהו זמן מסוגל ללימוד פנימיות התורה. ולהעיר, שאף שבליקוטי-תורה איתא שצריך להיות "עסק ולימוד דברי מוסר... ובפרט הנמצאים בזוהר", הרי כבר אמרו רבותינו נשיאנו וזקני החסידים, שכל העניינים שבספרי מוסר [כמו ראשית-חכמה] וספר הזוהר הנצרכים לעבודת האדם, הכניסו הרבנים בתורת החסידות, ובמילא על-ידי לימוד החסידות ישנם כל העניינים, על-

38 ברכות י"ב.

39 ראה סידור (עם דא"ח) בכוונת המקווה בסופו (קנט, סע"ד).

40 ראה ברכות כח, ב.

41 אבות רפ"ג.

42 כלים פ"ג מ"ה.

43 תו"א ר"פ תרומה.

44 כהגירסא הרווחת בכלים שם. ועיין בתקו"ז תיקון מ"ז

(מהערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ט עמ' 79).

תרפח סעיף וא"ו (וראה נושאי-כלי השולחן ערוך שם. ושם נסמן). – ואף שמתנות לאביונים הן ביום קריאת המגילה (בו' ערב-שבת-קודש) – כתבו כמה אחרונים שבאם מסיבה לא קיימה אז – יקיימנה ביום א'. ולכאורה בכל אופן צריך להיות כן, כיוון שסועד באותו היום סעודת שמחת מצוה, על-פי מה שכתבו ברמב"ם ובשולחן ערוך אדמו"ר הזקן סוף הלכות יום טוב (סימן תקכט ס"א): "וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל... עם שאר העניים האומללים כו" – אף על פי דלא נהגו להזמיןם לסעודה (ראה משנה ברורה שם)].

מיד בראשית תקופת הגלות, עם חורבן בית המקדש הראשון, קבלו בני ישראל על עצמם שלא לשכוח את ירושלים, ליזכור אותה, ולהעלותה על ראש כל שמחה, כפי שאומר דוד נעים זמירות ישראל, בספר התהילים. לפיכך – קובע הרבי:

היה מן הראוי והנכון וטוב מאד שיהודים בכל מקום יסיפו ביום ראשון פרשת שמיני עניינים רבים של שמחה: בדברי תורה (שהם הרי משמחי לב), לשמח יהודים מתוך אהבת ישראל, ואם מתאים ונחוץ – על-ידי משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, ובמיוחד על-ידי כנסים לחיזוק היהדות מתוך "ירושלים", יראה שלימה (את ה').

ובמיוחד – כנסים ו"הקהל" של ילדי ישראל... וכל זה מתוך שמחה אמיתית. והרבי מסכם:

ועל ידי כל האמור – להתאחד עוד יותר עם ירושלים, שאליה אנו מפנים את פנינו מדי יום בכל תפילה: "והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת" (מלכים-א ח, מד, טוש"ע (ואדה"ז) או"ח ריש סימן צד), אותה בחר הקב"ה והנחילה לכל אחד מישראל ולכל ישראל – לנצח, נחלת עולם.

כהוראת רב בירושלים

לקראת ערב חג הפסח תשכ"ח נשלחה לפי החלטת הנהלת סניף צעירי אגודת חב"ד בירושלים מברק שאָלָה לכ"ק אדמו"ר על דבר קיום מבצע תפילין בערב פסח על-ידי הכותל המערבי (ובינתיים נקבע לא לקיים את המבצע ביום זה). בערב פסח בשעות הצהריים נתקבל מברק

מענה כ"ק אדמו"ר (פרסום ראשון): במענה למברקים יעשו בזה כהוראת רב בירושלים, בברכה...

מאחר שהגאון החסיד הרב שלמה יוסף זיין לא היה בביתו, הובאה השאלה לפני הרב דובער אליעזרוב, שפסק כי לא יתקיים מבצע מאורגן מטעם צא"ח, אך תינתן הודעת רשות למעוניינים בעצמם להשתתף. בהתאם לכך השתתף במבצע הגאון החסיד הרב אברהם צבי כהן (לאחר שגם שאל את הרב רייזמן, מבד"ץ העדה החרדית, שהתיר לו) והרה"ח ר' משה סלונים (חלקית). טרח בפרסום הודעת הרשות: הרה"ח ר' דוב וולס. [הערת כותב השורות: נראה שהשאלה הייתה לפי המבואר בפוסקים (על יסוד דברי התוספות במסכת פסחים דף יד) שבירושלים נחשב ל"מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות", וממילא הרי כל מלאכות שאסורות בחול-המועד נאסרו גם אז, לכן יש מקום ל"שאלה" ע"ד הנ"ל].

מעמדה ההלכתי של ירושלים

בין השנים תשכ"ח-תשל"ה קיימת הייתה הוראת הרבי להימנע מלהיות בירושלים בשעות הקרבת פסח-ראשון ופסח שני, בעקבות ספק וחשש שנוצר. הנה הדברים:

בשנת תשכ"ח (בהתוועדות אחרון-של-פסח) הביע הרבי את דעתו כי מבחינה הלכתית רצוי להימנע מלהיות בירושלים בפסח שני (י"ד אייר), וכל-שכן וקל-יחומר בנוגע לפסח ראשון (י"ד ניסן, ובהוספת – נשים) – וזאת בשעות שבהן מקריבים קרבן פסח, כדי שלא להיכנס לחשש של ספק וספק-ספיקא וכו' של חיוב כרת, בעקבות האפשרות לכאורה שנוצרה עם שחרורה של ירושלים, להקרבתם.

הרבי פירט את דבריו ואמר:

הזכרים מבני י"ג שנה ומעלה יהיו משך שעות אחדות בדרך-רחוקה מירושלים תבנה ותכונן – לאו מילתא ברברא הוא [=אינו עניין מסובך כלל], ועל-אחת-כמה-זכמה – שאלה שהם בלא-היכי בדרך רחוקה לא ידחקו את השעה ליכנס לירושלים תבנה ותכונן דווקא בשעות אלו.

להתאחד עם ירושלים

בהמשך ההתוועדות (שם עמ' 29 ואילך) הציג הרבי את הדיון בשאלות הבאות: האם נשים תברכנה אף הן ברכת החמה. וכן: האם יש לברך שהחינו (שם עמ' 35 ואילך). בשתי השאלות הביא הרבי את הדעות השונות המצויות בפוסקים, והכריע על פי מספר נימוקים בשתייהן – לחיוב. וכך קבע ב'סדר ברכת החמה': "מנהגנו לברך גם ברכת שהחינו". וכן "מנהגנו שגם הנשים מברכות וברוב עם". [אלא הוסיף – "צריך להיות כפשוט אנשים בפני עצמם ונשים בפני עצמן"].

באותה התוועדות (שם עמ' 37) הוסיף הרבי לנימוקיו ולשתי השאלות את הדברים הבאים:

נמסר שבירושלים נקבע שגם נשים תברכנה וכן בנוגע לברכת שהחינו (ולפחות הייתה קא-סלקא דעתך כזו),

ומכיוון שיהודים קבלו על-עצמם לא לשכוח לעולם את ירושלים, לזכרה, ולהעלותה על נס בכל שמוחה, ותמיד להיות קשורים עמה "אם אשכחך ירושלים גו' אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי",

לכן מהראוי שיהודים בכל מקום שהם ינהגו בענין ברכת החמה כפי שינהגו בירושלים – שגם נשים תברכנה ברכת החמה, וכן שיברכו גם ברכת שהחינו אחרי כן.

"אליה מפנים פנינו מדי יום"...

הזמנות נוספת בה קרא הרבי לכלל יהודי העולם להזדהות ולהתאחד עם ירושלים הייתה בתחילת חודש אדר תשמ"א:

במכתב כללי מיוחד שיצא אז מאת הרבי בתאריך י"א אדר תשמ"א (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 488 ואילך; 'אגרות מלך' כרך א' עמ' רמ ואילך), פונה הרבי – "אל כל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם ה' עליהם יחיו", ומציע כדלהלן:

כשחג הפורים חל ביום שישי, הרי בירושלים עיר הקודש [ובכל כרך המוקף חומה (שו"ע שם)] נמשך חג הפורים, ולגבי כמה וכמה עניינים, ביום הראשון שלאחריו: סעודת פורים, שמחת פורים, משלוח מנות וכו' [שולחן ערוך אורח חיים סימן

בהתוועדות שהתקיימה לאחר מכן ב'צמח צדק' נכח גם ה'פני מנחם', ובאותה הזדמנות מסר פ"ש מהרבי כפי שנתבקש.

דיון לגבי 'ברכת החמה'

בהתוועדות שבת-קדוש מברכים חודש ניסן תשמ"א הציג הרבי את "סדר ברכת החמה", לאור האירוע הנדיר שחל אז בתחילת חודש ניסן (בד' בו). נוסח 'סדר' זה, הוגה לאחר מכן ונדפס בלקוטי שיחות כרך כב עמ' 201-202.

במהלך ההתוועדות עלתה 'ירושלים' פעמים אחדות על סדר הדברים תוך כדי השקלא-וטריא, וכדלהלן:

לראשונה ('שיחות קודש' תשמ"א כרך ג' עמ' 26) הזכיר הרבי את השיטות הסבורות כי הברכה צריכה להיות בשעה שהחמה נתלית בארץ ישראל, ועל כן ישנתה זמן הברכה לפי המקומות, בכל מקום לפי ריחוקו מירושלים.

אולם הרבי שלל זאת והאריך בדבריו בהסתמך על סתימת לשון הרמב"ם (הלכות ברכות פרק יו"ד הלכה יח), הטור שולחן ערוך (אורח חיים סימן רכט סעיף ב'), ושאר הפוסקים מהם מוכח, שמברכין בבוקר דיום ד' בכל מקום. ולא אישתימיט בשום מקום (וגם אבותינו לא ספרו לנו) שיהיה שינוי בזמן הברכה ממקום למקום. ומעשה רב – מנהג ישראל בכל המקומות.

דוגמה לדבר – המשיך הרבי – יום שבת קודש וכיוצא-בו, שסיבת קביעותו היא מפני שביום השביעי שבת וינפש – על פי אופק המקום בו נמצא אדם הראשון, ואילו הציווי הוא שבכל מקום ישמרוהו "ויהי ערב ויהי בוקר" לפי אופק המקום בו נמצאים.

עם זאת, ציין הרבי, עדיין נדרש הסבר לתוון זאת עם פסקהדין (טור שולחן ערוך (ואדמו"ר הזקן) אורח חיים ריש סימן צד), שהתפילה צריכה להיות כנגד ארץ ישראל ירושלים והמקדש.

ואכן מסקנת הרבי הלכה למעשה (ללא החלק הדורש הסבר) שולבה בשיחה המוגהת (לקוטי שיחות כרך כב שם הע' 3), לומר את ברכת החמה בזמנה בבוקר עד סוף זמן ק"ש.

דרך "בכלל מאתיים מנה"45.

והרי כללות החילוק בין גליא דתורה לפנימיות התורה הוא שגליא דתורה היא בבחינת גבול, לפנימיות התורה היא בבחינת בלי גבול.

ט. והנה, כאשר יהודי יוצא מהגבלת חומר מציאותו בשלושת הקווים דתורה, עבודה וגמ"ח, ומבקש מאת הקב"ה – על-ידי נתינת הצדקה, אמירת מזמור תהילים, או הוספת שיעור בתורה – שיזכה לראות השגחה-פרטית והנהגה ניסית, אזי מתחיל לראות, שמאיר אצלו ה"שמש הוי" ו"על-ידי זה קיום התורה והמצוות הוא בנקל יותר.

ואז מאיר אצלו ה"שמש הוי" לא רק בתקופת תמוז, אלא גם בתקופת טבת, היינו, שגם בזמן ש"שמש הוי" הוא בהעלם, נעשית עבודתו למעלה ממדידה והגבלה.

(45) ב"ק ע"ד.א. ועוד.

והעניין בזה – כי כשם שבנוגע ל"עולם" אמרו חז"ל46 "לעולם יראה כו' וכל העולם חציו זכאי וחציו חייב", ועל-ידי מעשה אחד של איש פרטי "הכריע כו' את כל העולם כולו לכף זכות" – כן הוא גם ב"זמן" ("שנה"), שהעבודה בתקופת תמוז פועלת גם בתקופת טבת, היינו שה"שמש הוי" מאיר אצלו בתמידיות, ובמילא, גם בתקופת טבת חם לו, ונמצא בבית חם ובסביבה חמה.

(קטעים מהתוועדות* שבת-קודש פרשת שלח, מברכים החודש תמוז ה'תש"ג. תורת-מנחם כרך ט, עמ' 18-11 – בלתי מוגה)

(* על רשימת ההנחה שבארכיון ספריית אגודת-חסידים-ב"ד – תיקן כ"ק אדמו"ר איזה תיקונים בכת"ק (המור"ל).

(46) קידושין מ, סע"א ואילך. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב'4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב'2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

כוח לעמוד 'הכן' לגאולה

נשיא דורנו יכול לתבוע

...אף־על־פי שנמצאים אנו בעולם הזה התחתון בגלות, בגלות זה האחרון, ושם גופא – בחצי כדור התחתון [המקום של רוב מניין ובניין בני־ישראל בזמננו] – הרי אדרבה: דווקא ממצב ומצב ומקום התחתון והגלות, עד בתחתון שאין תחתון למטה ממנו – נפעלת העלייה הכי גדולה ובכל הדרגות והדורות שלפני ושלמעלה מזה, כולל גם בחצי כדור העליון והדורות הנעלים ביותר... עד להעלייה של הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה לכל העולם כולו (כולל חצי כדור העליון), ועבור כל הדורות כולם.

...יש לומר, שכשם שזה בנוגע לכללות עניין הגלות והגאולה, כך הוא גם בנוגע למקום פרטי שנמצאים בו ב'חצי כדור התחתון' – שהיות שזה ה'מקדש מעט' המקום ששם כ'ק מו'ח אדמו'ר נשיא דורנו קבע את מקומו, בתור המקור להפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, הרי דווקא במקום ומקום זה נפעלת הגאולה ובניין בית המקדש השלישי, 'מקדש אד' כוננו ידך'.

...שאת זה יכול כ'ק מו'ח אדמו'ר נשיא דורנו לתבוע להביא בפועל, לשלל לראש נעשה הגילוי ד'מקדש אד' כוננו ידך' במקום זה ('שבע מאות ושבעים') שבו הוא חי ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, הסך־הכול דכל עבודתו.

...בעמדנו בזמן ומקום זכאי – בחודש השלישי, ובית משולש, בית תורה תפילה ומעשים טובים... ושם גופא, ביום כ"ח סיון – כשעומד בגלוי הכוח של כל חודש השלישי (ג' פעמים ג' פעמים ג'), שעניינו: המשכת וגילוי אלקות למטה באופן של קיימא – מקבל כל יהודי תוספת כוח וחיזוק לקיים השליחות דדורנו זה – שעליו ישנו השליחות והאימרה של כ'ק מו'ח אדמו'ר נשיא דורנו שצריכים לעמוד 'הכן כולכם' לקראת קבלת הגאולה האמיתית והשלימה, ובראשם – משיח צדקנו, דוד מלך ישראל...

(שיחת כ"ח ניסן ה'תנש"א. התועדויות תנש"א כרך ג עמ' 382-384)

לעתיד תתמלא משאלתו של קרח

על־פי הידוע גודל מעלתו של קרח בפנימיות העניינים – שקרח רצה שהלויים יהיו למעלה מהכוהנים, בדוגמת אופן ההנהגה דלעתיד לבוא, כמבואר בתניא... וזהו 'הכוהנים הלויים' – שמעלת הכוהנים תתבטא בזה שהם לוויים. שעניין זה קשור עם מעלת הגבורות על החסדים, 'כמעלת הזהב על הכסף' (תניא שם) – זאת אומרת, ששאיפתו של קרח תתגשם בפועל לעתיד לבוא! [...]

ולכן, מבלי הבט על מה שנתבאר... שעניינו של קרח הוא להרוס את העניין דאות ה"א שעל־ידה נברא מציאות העולם הזה – הרי כל זה הוא רק בנוגע לעולם הזה, אבל בנוגע לעולם הבא, לעתיד לבוא, תתגלה מעלתו של 'קרח' בהתאם לאמיתת עניינו.

וכידוע הפירוש במאמר רז"ל אודות קרח ועדתו שאין להם חלק לעולם הבא – שזהו לפי שהם בדרגת עליונה עד כדי כך שעולם הבא אינו נחשב לשכר עבורם!

ועל־פי זה מובן בפשטות מדוע ישנה פרשה בתורה בשם 'קרח' – כי מצד אמיתית ופנימיות העניינים הרי מעלתו של 'קרח' גדולה ביותר.

(התועדויות תשמ"ב כרך ז, עמ' 1788)

ירושלים של מעלה

הרבי ביקש דרישת שלום וברכה מירושלים, ושלח מברק מדי שנה להקפות שניות בעיר • הורה להחמיר לשוהים בה בעת הקרבת הפסח • ביקש את יהודי העולם להתאחד עם ירושלים בקיום מעין פורים 'משולש'! • התבטאויות והוראות מיוחדות המעלות על נס את ירושלים • פרק נוסף מתוך 'עיר הקודש והמקדש'

מתוך קירוב בעצם...

– כי אתם באים מירושלים עיר־הקודש. הרפמ"א אמר כי מקובל בשם 'היהודי הקדוש' שבאמצעות עבודת ה', כוונות וכו' אפשר לפעול את השראת השכינה גם בחו"ל ולעשות שם מקום קדוש – כשכוונתו, ככל הנראה, לרמוז על עבודת ה' הגדולה והעצומה של הרבי. הרבי הסכים בעיקרון ("בוודאי שכן הוא"), אך נימק זאת: "דאם לא כן, לא היו בני ישראל נשלחים לגלות". מאידך, הוסיף הרבי, "מאחר שהמשכת הקדושה היא על ידי 'המקום אשר יבחר ה'', לכן עליכם להביא ברכה ושלום מעיר־הקודש!". בסיום הביקור הורה לו הרבי "תמסרו פרישת שלום ממני".

ואכן, את ההוראה הזו קיים ה'פני מנחם' בד ובד עם קיום הוראה נוספת של הרבי. היה זה בהתועדות ש'פ תשא פרשת פרה תשמ"ב (התועדויות תשמ"ב כרך ב' עמ' 1017 ואילך), בה הורה הרבי לערוך התועדות בבית־הכנסת ובית המדרש של הצמח־צדק בעיר העתיקה ("בהמשך להתועדות זו"), כאשר כהקדמה לכך פתח הרבי ואמר:

ידוע גודל העניין ד'אעלה את ירושלים על ראש שמחתי' ירושלים עיר הקודש... 'ירושלים העתיקה' (כפי שנקראת היום) – שהיא ירושלים האמיתית, לפני מן החומה.. הרבי הזכיר את שייכותה של ירושלים לפורים (בה קורין את המגילה בט"ו באדר).

מאז ערב חג הסוכות תשכ"ז (אגרות־קודש כרך כ"ד עמ' רלד"ה) נהג הרבי בקביעות לשגר מברק ברכה ל"כבוד המשתתפים בהקפות שניות בעיר־הקודש ירושלים תבנה וזכותנו במהרה־בימינו על־ידי משיח צדקנו".

כך לדוגמה באותו מברק מתבטא הרבי: בהתאסף אלפים מישראל יחד, ומכמה שבטי ישראל, בשמחת התורה תורתנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, הנני משתתף בשמחתם שמחתינו, אף כי בריחוק מקום אבל מתוך קירוב בעצם... והרבי חותם:

שנה שבה יקיים היעוד: ופדויי הוי' ישונו ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם. בכבוד רב ובברכת 'שובע שמחות'.

פרישת שלום מהרבי

במהלך ביקורו של (הגאון רבי פנחס מנחם אלתר לימים) האדמו"ר בעל 'פני מנחם' אצל הרבי ב"ט טבת תשמ"ב, פנה אליו הרבי ואמר ('בצל החכמה' עמ' 156):

הרי אתם באים עתה מארץ־הקודש, ומירושלים עיר־הקודש, ולכן מן הראוי שתספרו "בשורות טובות" משם, הן בנוגע לעניין השלום, והן בנוגע לעניין הברכה. ולא לדרשה קאתינא, בכס הדבר תלוי